

1 Hyvän työn edellytykset

Strateginen kärki toteutetaan yli hallituskauden ulottuvana Hyvän työn edellytysten -ohjelmana. Ohjelmassa pyritään siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon työpaikat ovat sellaisia, joissa ihmiset haluavat työskennellä. Yleensä tähän viitataan alan veto- ja pitovoimana.

Hyvän työn edellytysten -ohjelma sisältää muun muassa työkykyjohtamisen, lähijohtamisen ja työn kehittämisen sekä sukupuolten välisen tasa-arvon lisäämisen työyhteisöissä. Lisäksi se pitää sisällyksen psykososiaalisten riskitekijöiden vähentämiseen ja työturvallisuuden lisäämiseen, työssä kohdatun väkivallan ehkäisemiseen, seksuaalisen väkivallan ja häirinnän kitkemiseen tähtäävän työn. Ohjelmaan sisällytetään myös kannustimien luominen työyhteisöille hyvän työn edellytysten parantamiseksi. Hyvän työn edellytysten -ohjelman pohja rakentuu tutkittuun tietoon. Siinä selvitetään, kuvataan ja kootaan eri menetelmillä toimivia malleja hyvän työn edellytyksiin, mitä voidaan ottaa laajemmin käyttöön sote-alan työpaikoilla. Johdon sitoutuminen ja henkilöstön osallistuminen työn riskien kartoittamiseen ja yhteisten prosessien kehittämiseen ovat ensiarvoisen tärkeitä. Ihminen on keskiössä – asiakkaan parhaaksi tapahtuva toiminta sitoo ammattilaisia yhteen ja auttaa hyvän työn edellytysten toteutumisessa. Toisaalta hyvinvoiva ammattilainen mahdollistaa asiakkaan tarpeiden toteutumista ja hoito- tai asiakassuhteen onnistumisen.

Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus -ohjelman toimeenpano vuosina 2022–2023

1.1 Selvitys- ja kartoitusvaihe: 2022–2023 alkupuoli

* Selvitetään ja kuvataan keinoja, joilla voidaan toteuttaa hyvän työn edellytyksiä sote-alalla. Työterveyslaitos (TTL) toteuttaa lokakuusta 2022 alkaen selvityksen Suomessa eri tahojen toteuttamasta kehittämistyöstä sekä kirjallisuuskatsauksen tieteelliseen kirjallisuuteen

* Hyvät käytännöt julkaistaan nettisivustolla

* Tiivistetään yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa syksyn 2022 aikana

* Suunnitellaan hyväksi havaittujen keinojen hyödyntämisen ja käyttöönoton tiekartta sote-työpaikoille

* Valmistellaan laaja sote-alan oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuus

* Rakennetaan yhteistyöverkostot oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuuden ympärille

1.2 Toteutusvaihe: 2023 loppupuoli–2025

* Toteutetaan laaja sote-alan työpaikkojen oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuus, jossa työpaikkojen tarpeiden pohjalta lisätään työn tuottavuutta ja henkilöstön jaksamista yhteiskehittämällä hyvän työn edellytyksiä

Ohjelma suunnataan työpaikkoihin, joissa tilastojen valossa ja hyvinvointialueiden arvioimana on erityistä henkilöstövajetta tai haasteita hyvän työn edellytyksien osalta. Näin ohjelman hyödyt voi-

vat toteutua vaikuttavimmilla tavalla, mutta hyöty ohjelmasta leviää myös muille alueen sote-työpaikoille. Ensimmäisessä vaiheessa kultakin hyvinvointialueelta (sekä Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä) mukaan valitaan n. 10 työpaikkaa. Ohjelmaan mukaan tulevat työpaikat ovat toteuttaneet asiantuntijatuettun riskinarvioinnin.

* Toteutetaan riskinarviointi ja työpaikkaselvitys kullakin mukaan tulevalla työpaikalla

o Hyvän työn edellytykset ja haasteet nousevat esille kunkin työpaikan riskinarvioinnin avulla (lakisääteinen velvoite)

o Riskinarviointia hyödynnetään muun muassa työsuojelun toimintaohjelman, työhyvinvointisuunnitelman sekä henkilöstö- ja tasa-arvosuunnitelman tekemisessä

o Riskinarviointi ja sen pohjalta tehty työterveyshuollon työpaikkaselvitys toimivat myös työpaikan ja työterveyshuollon välisen yhteistyön (toimintasuunnitelma) pohjana

o Prosessin jatkuvuus varmistetaan sillä, että sote-työpaikkojen oma riskinarviointi ja työsuojeluorganisaatio sekä oma työterveyshuolto ovat mukana kehittämisessä yhdessä henkilöstön ja johdon kanssa

o Toteutetaan mukaan tulevien työpaikkojen työterveyshuoltotoimijoiden ja työsuojeluorganisaatioiden valmennus työpaikkaselvitysten ja muun tuen toteuttamisesta

o Työterveyshuolto toteuttaa työpaikkaselvitykset arvioiden sote-henkilöstön työstä, työympäristöstä ja työyhteisöstä aiheutuvien terveys-vaarojen ja haittojen, kuormitustekijöiden sekä voimavarojen terveydellisen merkityksen ja merkityksen työkyvyille. Riskinarvioinnin ja työpaikkaselvityksen pohjalta löydetään kunkin työpaikan voimavarat, joita voidaan vahvistaa ja erityiset haasteet, joihin pyritään yhdessä löytämään ratkaisuja.

* Toteutetaan mukaan tulevien työpaikkojen kehittämiskokonaisuus THL:n ja TTL:n asiantuntijatuella

o Toteutus mahdollisesti yhteistyöalueittain tai muulla tavoin kokemusten vaihto mahdollistaen

o Sisältää vaikutusten arvioinnin yhtenäisillä menetelmillä sekä työpaikkojen oman arviointiosaimisen kehittämisen ja kehittymisen Vuodet 2024-27

* Laajennetaan sote-alan oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuutta kullakin yhteistyöalueella (YTA) hyödyntäen rakennettuja yhteistyöverkostoja.

* Jatketaan kehittämistyötä Hyvän työn edellytysten ohjelmaan valituissa työpaikoissa/yksiköissä

* Arvioidaan työpaikkojen kehittämisprosesseja ja toimivuutta

* Jalkautetaan Hyvän työn edellytysten ohjelmassa todennettuja toimivia käytänteitä alueiden työpaikoille

* Monialaisen sote-johtamisen kehittäminen tutkittujen toimintamallien pohjalta yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa